

БАНКИТЕ ВЕЧЕ ТЪРСЯТ КЛИЕНТИ ОТ ПЕРСПЕКТИВНИ СЕКТОРИ ЗА НОВИ КРЕДИТИ

За икономиката ни е добре да се придвижва напред на два равностойни „крака“

11.04.2011г.

Асен Ягодин

Председател на Съвета на директорите на БФБ-София АД

В. КЛАСА

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ ЛЮДМИЛА КУЮМДЖИЕВА

- Г-н Ягодин, как оценявате състоянието на българските банки в този момент? Последната статистика на БНБ сочи, че за първи път от началото на кризата се забелязва спад на необслужваните заеми в корпоративния сектор. Означава ли това, че има съживяване?

- Състоянието на банките остава стабилно, дори бих казал, че вече има индикации към подобрение. Наистина разходите за провизии остават високи с ръст от 11% на годишна база, но пък спадът в общата печалба на банковата система забавя стоя темп, което е добра новина.

Факт е първият спад в сумата на необслужваните и реструктурираните заеми към корпоративни клиенти - през февруари 2011 г. този спад е с 21 млн. лв. Въпреки това все още е рано да се правят прогнози дали този сегмент върви към подобрение, т.е. не е ясно дали отчетеното месечно намаление, първо - ще се превърне в тенденция, и второ - дали то не се дължи на спад в реструктурираните, а не в просрочените заеми. Не можем да не отчетем обаче, че банковата система показва признаци на съживяване. Банките показват стремеж към засилване на кредитирането, има постоянен ръст при жилищните кредити, забелязва се и активност и в сегмента на потребителските заеми. Търсят се целенасочено и корпоративни клиенти, работещи в перспективни сектори, за отпускане на нови кредити. Например нашата банка организира среща с основните български износители с оглед насърчаване развитието на бизнеса им и дискутиране на формите за подкрепа от страна на банките.

- Според банкери вече три години трезорите дават възможност на фирмите да реструктурират своите задължения. Дойде ли времето тези компании да излязат от затрудненията си, или подпомагането им да бъде преустановено?

- Реструктурирането на задълженията на фирми не е самоцел за банките. То се прави на база на анализ дали дадената компания има бъдеще или не. Изкуственото поддържане на компании без перспективи да преодолее кризата не е в услуга нито на банковата система, нито на икономиката на страната, нито на самата компания и нейните конкуренти.

Тази година ще бъде решаваща, защото със съживяването на икономиката на страната ще се види кои фирми имат потенциал и ще възстановят нормалните обеми на дейност. Това обаче е валидно основно за компаниите, работещи за вътрешния пазар и зависещи от вътрешното търсене. Компаниите-износители вече няколко тримесечия показват добри резултати и бяха първите, които преодоляха ефектите на кризата. Ако дори в тази нова среда някои фирми не са способни да обслужват своите задължения, то това означава, че е по-добре да бъде спасено каквото може от компанията, докато все още има какво да се спасява. Но отново повтарям – решението ще е индивидуално за всеки един клиент, съобразно неговото състояние и перспективи.

- Скоро излезе информация, че двете турски банки Ишбанк и Активбанк са направили сериозни постъпки за дебют у нас. Смятате ли, че подобна турска инвазия ще изостри конкуренцията на родния банков пазар? Има ли потенциал за разширяване?

- В известна степен навлизането на нови конкуренти на пазара винаги се очаква да изостри конкуренцията, която и без това е достатъчно ожесточена на такъв малък пазар като българския. На българския пазар работят вече 31 банки (от които 6 са клонове), а пазарът вече не расте с темповете отпреди кризата. От друга страна обаче, новите участници на пазара все още не са заявили каква ще бъде тяхната стратегия и в кои сектори/сегменти ще насочат своите усилия. Възможно е да поддържат само няколко клона, които да обслужват техни големите клиенти.

- Наказателната лихва при жилищните кредити остава национално решение, стана ясно от предложенията на Европейската комисия за еднакви правила на пазара в ЕС и за този вид заеми. Какво е вашето мнение и смятате ли, че тази мярка е правилна, с оглед предложенията на депутатите от ГЕРБ?

- ЕК взе най-доброто решение в случая. ЕС се състои от много различни държави, които се намират в различен етап на икономическото си развитие и поради това е добре някои решения пряко касаещи банковия/финансовия сектор да бъдат оставени на дискрецията на националните регулатори/законодатели.

- Според банкери истинските загуби от кризата за финансовите институции ще станат ясни след близо 2-3 години...Какво е вашето мнение?

- Необходимо е да мине известно време, за да може да погледнем назад и да оценим правилно какво се е случило по време на кризата.

Все още е твърде рано да се оценят точните загуби - първо, защото някои фирми все още не са излезли от кризата и не се знае какво ще бъде тяхното бъдеще, и второ, защото започнатите дела срещу длъжници все още не са приключили и ще мине известно време, докато преминат през всички етапи на процедурите по оздравяване, фалит или ликвидация.

Положителната новина е, че банките заделиха огромно количество провизии през последните две години (близо 2.4 млрд. лв. са разходите за обезценка за последните две години), което се явява една форма на предварително реализиране на загуби, които след това може да бъдат възстановени, а може и да се наложи да се заделят още провизии.

- Има ли проблеми с реализирането на т.нар. изгорели имоти при настоящия свит пазар?

- Заради текущото състояние на пазара на жилища и като цяло на недвижимости е доста свито. Ако всички проблемни ипотeki през съответните производства бъдат предложени на пазара, това ще доведе до неговото изкуствено сриване. Банките продължават активно да реструктурират и предоговарят всякакви кредитни споразумения с оглед клиентът да ги обслужва. Само в крайните случаи, когато е очевидно, че клиентът няма никаква възможност се достига до изпълнително производство. Но банките, ако видят, че няма реален интерес, тогава има инвестиционни дружества, които придобиват актива с оглед след 2 до 3 години той да бъде реализиран на нормална цена.

- Разчетите на кабинета сочат, че растежът на България през тази година ще бъде в рамките на 3.6 на сто, а прогнозата на Юробанк И Еф Джи груп е за ръст в рамките на 2.5 на сто. Какво е вашето лично мнение и какви са перспективите пред икономиката на този етап?

- Нашето мнение е, че ръстът ще бъде по-нисък от прогнозираното от правителството, но може би ще бъде малко по-висок, отколкото беше прогнозата на Юробанк и Еф Джи груп. Всичко зависи от това дали в следващото тримесечие вътрешното потребление ще се съживи и колко инвестиции ще привлечем през тази година. Миналата година чуждестранните инвестиции бяха в размер на 1.6 млрд. евро, което е под нивата, които сме свикали да виждаме в предходните години, но въпреки това бяха достатъчни да покрият дефицита по текущата сметка. Положителна новина е, че рейтинговата агенция Moody's на 5 април постави България под наблюдение за възможно повишение на рейтинга. А когато такава консервативна рейтингова агенция като Moody's предприема подобна стъпка, това може да бъде само положителна новина.

- Кои според вас ще бъдат двигателите за излизането на страната от кризата и има ли необходимост от допълнителни мерки, които все още не стоят на дневен ред?

- Секторите, които имат потенциал за развитие, са експортните отрасли, инвестициите в инфраструктура, селското стопанство, леката и добивната промишленост. Допълнителните мерки трябва да бъдат свързани с подобряването на бизнес средата, облекчаване на регулаторните пречки пред бизнеса, насърчаването на чуждестранните инвестиции, подобряването на усвояването на европейските фондове.

- Вече стана ясно, че Е.ОН стартира процедура за посредник, но според вас кога можем да очакваме листването на дружеството да стане факт?

- Да, стартирането на тази процедура е добра новина за капиталовия ни пазар. Скорошното ѝ финализиране неминуемо ще привлече инвеститорски интерес, толкова необходим за излизането на фондовия ни пазар от двегодишната летаргия. Когато този интерес и свързаното с него повишаване на ликвидността са факт, мисля, че и други добри дружества ще потърсят позитивите на публичния статут.

- Министерският съвет взе решение държавните дялове на Централен депозитар и борсата да бъдат интегрирани. Какво е вашето мнение и смятате ли, че така ще се увеличи интересът на стратегическите инвеститори?

- Неминуемо, и това е една от преследваните цели. В края на краищата капиталовият ни пазар има нужда от пълен синхрон в развитието на основните му инфраструктурни звена. Доколкото намеренията са да върви в посока стратегическо партниране с голям международен оператор, една подобна инициатива е позитив. Друг е въпросът дали интегрирането на двете дружества или паралелната им приватизация е по-ефективното

изпълнение на тази цел. Тук думата ще имат компетентните държавни органи, консултирани от професионалисти, в сферата на капиталовия пазар.

- Какви са очакванията ви за развитието на борсовия пазар в следващите години?

- Надеждите, не само мои, са да видим Стратегията 2012 на Българската фондова борса реализирана в максимална степен. Това, съчетано с постепенното възстановяване на инвеститорския интерес към българския капиталов пазар, ще възстанови загубените му позиции като алтернатива на банковото кредитиране. За икономиката ни е добре да се придвижва напред на два равностойни „крака“.

